

Střetové oblasti v rámci sledovaných biosférických rezervací

Karel Matějka

Pojetí střetových oblastí

V následujícím jsou za střetové oblasti (ve vztahu k ochraně přírody) brány takové konfliktní situace, kde se účastní některé složky místních ekosystémů (včetně jejich biotických i abiotických komponent) a/nebo složky společensko-ekonomické, přičemž tyto situace mohou ovlivňovat vývoj místních ekosystémů a jejich složek. Následující stručně komentovaný seznam vychází z vlastní znalosti lokálních poměrů, z konzultace s místními odborníky a z rozboru platných a navrhovaných plánů péče.

Šumava

Konfliktní situace zde vznikají zejména v souvislosti s péčí o les, jeho dalším vývojem a skladbou v souvislosti s vývojem kůrovcové kalamity, která probíhá od začátku devadesátých let a její další gradaci lze očekávat v letošním roce (2004). Jako konfliktní se může snad jevit i snaha změny struktury porostů (změna druhové skladby, věková různorodost, případné vyloučení pasečného hospodaření aj.).

Snížení biodiverzity lze zřejmě očekávat v lokalitách, kde bude úplně vyloučeno obhospodařování (zvláště obhospodařování luk a pastvin).

Za střetovou oblast lze považovat rovněž vylišení jednotlivých zón ochrany v rámci NP, případně též v CHKO. Současná vysoce fragmentovaná je otázka nevyhovující hranice I. zóny.

Určitými skupinami obyvatelstva je prosazována expanze do volné krajiny, která ústí do výstavby v extravilánu obcí.

Omezené jsou možnosti zaměstnání obyvatelstva v místě jejich bydliště, což vede ke zvýšení nezaměstnanosti a může vést k odchodu určité části obyvatelstva z oblasti.

Značným konfliktem (do značné míry modelovým) je střet mezi reprezentací oficiální ochrany přírody, zájmovými ochránářsko-ekologickými spolky a místní populací.

Zdá se, že je potřebné řešit přímou návaznost managementu území národního parku a chráněné krajinné oblasti tak, aby vytvářely jediný celek, přičemž budou dány jednotné limity rozvoje celého tohoto území.

Aktuální konfliktní oblastí je další využití vojeského výcvikového prostoru Boletice.

Třeboňsko

Problémy způsobují potřeby rybářství jako jedné z nejvýznamnějších ekonomických aktivit specifických pro území.

Prosazování přirozené obnovy lesů může být v rozporu s cíli vlastníků lesů.

Těžba písku může poškozovat krajinu, řešení tohoto problému viz zpráva

GEKON s.r.o. (2002): Nerostný surovinový potenciál chráněných krajinných oblastí a limity jeho využití. CHKO Třeboňsko. č. ú. 65 00 2005. - Ms. [Depon. in MŽP Praha], 289p.

Obdobné škody mohou souviset s těžbou rašeliny.

Potřebné by bylo řešit expanzi dřevin na nelesní půdu. Tato expanze sama o sobě nemusí být z hlediska ochrany přírody škodlivá, je však jevem, který zde nebyl kvantifikován, ani nebyl stanoven jeho vliv v různých typech ekosystémů.

Potenciálně mohou vzniknout střety při vylišení nové zonace CHKO a při jejím prosazování (což se bude týkat zejména lesů a hospodaření v nich)

Křivoklátsko

Pojevuje se škodlivý vliv zvěře (zvláště druhů muflon a sika).

Řešit je potřebné změnu druhové skladby lesů, zvláště s většinovým vlastníkem lesů, jímž je podnik Lesy ČR. Problémem je zvláště vyšší současné zastoupení smrku, u jehož vývoje lze očekávat další problémy i v souvislosti s očekávanou klimatickou změnou, která zřejmě může způsobit absolutní nevhodnot této dřeviny pro velkou část území Křivoklátska. Problémem je i stávající stejnověkost porostů.

Z hlediska vývoje lesních porostů je důležité sledovat a případně řešit problematiku poškození nejvýznamnější zdejší původní dřeviny, kterou je dub (především v souvislosti s tracheomykózami a dalšími patogeny). Střety mohou vznikat i v souvislosti s řešením problémů dalších škodlivých činitelů působících v lesích (viz rozbor v plánu péče).

Problémem může být zarůstání nelesních lokalit dřevinami v souvislosti se změnou obhospodařování krajiny.

Současné zemědělství má v oblasti řadu problémů, jejichž řešení může být v rozporu s cíli ochrany přírody. Vhodné by bylo například podporovat (extenzivní) pastvu ovcí, případně koz na vhodných stanovištích, což by řešilo i výše uvedený problém zarůstání bezlesí.

CHKO vytváří učitě pražské zázemí z hlediska rekreace (viz územní plán Prahy), s čímž může souviset vznik řady střetů.

Je vyvíjen značný tlak na zástavbu v extravilánu obcí.

Z hlediska ochrany přírody by velmi škodlivě působila výstavba vodního díla Křivoklát.